

INFORME D'AVUACIÓ DE LA IMPLEMENTACIÓ DEL PROJECTE DE REGULACIÓ DE L'ACCÉS DE VEHICLES A MOTOR AL PARC NATURAL DE LA SERRA D'IRTA, DURANT L'ESTIU 2023

ANTECEDENTS

El Parc Natural de la Serra d'Irta està constituït per una alineació muntanyenca costanera, escarpada cap a la mar, que conté trams excepcionalment ben conservats de muntanya litoral i de penya-segats entre cales. Constitueix així un exemple singular de serra mediterrània costanera, espai especialment valuós i amenaçat a escala europea i de la conca mediterrània. La zona litoral del parc natural se situa entre dos nuclis urbans marcadament turístics com són Alcossebre i Peníscola. Totes dues localitats es troben connectades, a més de per la carretera nacional 340 que transcorre fora del parc natural, a través d'una pista que travessa l'espai protegit per la costa, donant accés a nombroses cales i platges de gran qualitat.

L'afluència d'usuaris a les zones de bany, especialment durant el període estival, genera un elevat trànsit de vehicles i l'estacionament d'estos fora dels llocs establits, la qual cosa provoca la invasió del medi natural i el col·lapse de la pista costanera. Així mateix, alguns usuaris per a accedir a les zones de bany han creat per l'ús, un entramat de senderes i camins no autoritzats entre la pista costanera i les platges.

Tots estos factors han derivat en l'actualitat en greus problemes de mobilitat i un risc elevat en cas d'evacuació dels usuaris per alguna emergència, a més és clar de causar nombrosos impactes ambientals sobre l'entorn.

Entre els impactes detectats s'ha constatat un clar deteriorament de la vegetació pròxima a la pista, afeccions als ecosistemes costaners més fràgils, molèsties a la fauna i una amenaça a determinades espècies en perill d'extinció. A més augmenta el risc d'incendi i es produeix una aglomeració excessiva de vehicles que ocasionen greus impactes paisatgístics i problemes de mobilitat. També s'ha constatat que els usuaris perceben una disminució en la qualitat i gaudi de la visita.

Des de la Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental, per a conèixer millor esta problemàtica i el seu possible abordatge, en 2019 es van instal·lar comptadors de vehicles en les entrades/eixides de la pista costanera a fi de disposar de dades reals i actualitzades d'afluència de vehicles al llarg de l'any i es va contractar la realització d'un estudi sobre capacitat de càrrega, impactes dels visitants i alternatives a la gestió del trànsit per esta pista.

Amb les dades obtingudes es va elaborar el "Projecte de regulació d'accés de vehicles a motor al Parc Natural de la Serra d'Irta". Este projecte va ser presentat en la Junta Rectora del Parc Natural i aprovada la seua implementació per unanimitat.

OBJECTIUS DEL PROJECTE

Objectius generals

- Compatibilitzar l'ús públic de l'espai amb la conservació dels valors ambientals.
- Millorar la mobilitat i assegurar la seguretat dels usuaris en l'espai protegit.
- Donar més valor al parc natural amb un turisme sostenible i respectuós amb el medi.

Objectius específics

- Compatibilitzar l'ús públic de l'espai amb la conservació dels valors ambientals.
- Protegir i conservar la vegetació litoral que es troba en situació de risc.
- Facilitar la regeneració natural dels espais degradats del parc afectats per l'elevada aflluència.
- Ordenar l'aparcament de vehicles, habilitant espais per a este fi, eliminant les àrees d'aparcament no regulades.
- Reduir a la meitat l'aflluència de vehicles motoritzats per la pista de la costa del parc natural, en època estival i en conseqüència els impactes associats.
- Gestionar correctament el sistema de reserves, així com l'accés de propietaris/residents a l'espai protegit.
- Evitar molèsties i augmentar la seguretat dels visitants que accedeixen a peu o amb bici.
- Fomentar l'accés de visitants amb mitjans alternatius: transport públic, bicicleta normal i elèctrica, caminant, etc.
- Millorar la qualitat de la visita al parc respecte als seus valors de tranquil·litat i calma.
- Potenciar l'economia de la zona, mitjançant la creació de nous llocs de treball.

ACTUACIONS

1.- Recopilació d'informació de propietaris per a permetre el seu accés al parc natural amb vehicle particular motoritzat. També es va acordar amb el càmping Ribamar i apartaments Prestige (que es troben dins del parc natural, pròxims a l'entrada per Alcossebre) el subministrament actualitzat de les dades dels usuaris d'estos establiments.

2.- Adequació d'infraestructures

2.1- Control d'accessos

Instal·lació en les entrades/eixides d'un dispositiu d'informació i regulació d'accés entre les 8 i les 19.30 hores.

Cartellera informativa en els accessos i en les pistes interiors, així com un altre material complementari de trànsit (senyals i material per a rotonda).

En el mapa de l'Annex I s'indiquen les zones d'aparcament autoritzades.

2.2- Aparcaments

Dins de l'espai protegit s'han adequat zones d'aparcament, que s'han delimitat i senyalitzat, quedant prohibit l'aparcament fora d'estes àrees. S'han habilitat un total de 72 places d'aparcament, de les quals 4 estan reservades a persones amb diversitat funcional. Respecte al 2022 hi ha 5 places menys, pel fet que s'han augmentat les seues dimensions per a adaptar-les al tipus de vehicles que les utilitzen. També s'han pintat en el ferm les línies que delimiten cada plaça per a ordenar millor l'aparcament.

Així mateix, s'han tancat els camins i sendes d'accés a la costa, creats per l'ús dels visitants, perquè només puguin ser transitats a peu, evitant l'ús del cotxe i així afavorir la regeneració de l'espai.

2.3- Millora del ferm de la pista litoral

Amb la col·laboració de la Diputació de Castelló s'han condicionat molts trams de la pista que estaven en mal estat. També s'han condicionat, abans de les barreres, zones que permeten als vehicles donar la volta i evitar el col·lapse de la pista a l'altura de la barrera.

3.- Contractació del personal necessari per al control d'accessos, amb un horari de 7.30 a 20.00 hores, durant tots els dies de la setmana i durant el període del 15 de juliol al 10 de setembre.

Condicionament del lloc de treball, mitjançant la instal·lació d'equipaments desmuntables (taula, cadira, para-sol), per al seu ús durant la jornada laboral, en els 2 punts d'instal·lació de les barreres, així com la instal·lació de sanitaris portàtils, amb servei de neteja, en les esmentades ubicacions.

Dotació dels mitjans necessaris, vehicle i telèfon, perquè els treballadors puguin accedir a la zona de treball i es puguin comunicar quan se situen al mateix temps en cadascuna de les barreres instal·lades.

4.- Sistema de reserves

Com que no va estar disponible l'aplicació telemàtica de cita prèvia, es va continuar amb el sistema de reserva telefònica de places d'aparcament implantat en 2022. Es va habilitar un telèfon específic a este efecte i un horari de 9 a 13 per a poder reservar plaça únicament per a l'endemà. També es va contractar personal per a realitzar l'atenció telefònica. El nombre total de persones contractades per a dur a terme la regulació, barreres, atenció telefònica, rotacions i descansos, va ser de 7 persones.

5.- Reunions

S'han mantingut reunions i/o converses amb els ajuntaments, propietaris i altres representants de la Junta Rectora. També s'han mantingut reunions amb els Agents Mediambientals de les demarcacions de Vall d'Alba i de Sant Mateu, als quals se'ls facilitava diàriament la relació de vehicles que havien realitzat reserva de plaça.

6.- Resolució del Director General

Es va publicar en el Diari Oficial de la Generalitat (núm. 9638 de 14.07.2023) la Resolució de 30 de juny de 2023, de la Direcció General de Medi Natural i d'Avaluació Ambiental, per la qual es regula l'accés i l'estacionament de vehicles a motor al Parc Natural de la Serra d'Irta entre el 14 de juliol i el 10 de setembre.

7.- Comunicació i enquesta

Es va realitzar una campanya de comunicació per a informar del projecte amb el lema «Entre tots per una mobilitat sostenible», a través dels ajuntaments i oficines de turisme de la zona, la pàgina web del parc natural, correu electrònic, xarxes socials i mitjans de comunicació en general.

En l'Annex II es mostren algunes imatges i missatges utilitzats en la campanya de comunicació.

Així mateix, en finalitzar el període de regulació d'accessos, es va realitzar una enquesta, via telemàtica, als visitants que havien accedit al parc natural amb vehicle durant l'estiu de 2023, que va ser emplenada per un total de 146 persones.

RESULTATS

La regulació d'accessos es va fer efectiva en el període comprés des del 15 de juliol al 10 de setembre, en horari de 8.00 a 19.30, durant tots els dies de la setmana, a excepció dels dies 10, 11, 12, 13, 14 i 15 d'agost, en els quals va estar totalment tancat l'accés per Resolució de 9 d'agost de 2023 de la Conselleria de Justícia i Interior, i de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, per la qual s'efectuen determinades restriccions, suspensió d'activitats i recomanacions, en relació amb el risc d'incendis forestals derivats de l'actual onada de calor en la Comunitat Valenciana, en el marc del Pla Especial enfront d'Incendis Forestals.

La regulació d'accés va consistir en el control de l'accés de vehicles en tots dos extrems de la pista, en els punts en els quals es van situar les barreres i el personal. Estos treballadors informaven els usuaris que accedien al parc natural del nou període de regulació de l'accés de vehicles de motor, verificant si el vehicle que pretenia entrar estiguera autoritzat (bé perquè haguera fet la reserva de plaça d'aparcament, fora un propietari o accedira al càmping o als apartaments situats dins del parc natural) i recopilaven dades sobre el número d'una altra mena d'entrades (a peu o amb bici). A més, es prenia nota de les incidències esdevingudes durant l'horari de regulació.

Les dades recaptades pel personal de barreres indiquen que:

- De mitjana, han accedit al parc 160 vehicles diaris. D'ells 50 es corresponen a vehicles amb reserva i 110 a altres vehicles (càmping, apartaments Prestige, propietaris i serveis).
- El pic d'entrada de les reserves d'entrades amb vehicle s'ha registrat entre les 10 i les 13 h. (pròxim al 70%).
- S'ha registrat l'arribada a les barreres de 37 cotxes despistats de mitjana al dia (horari 8- 19.30 h). El 57% d'ells per Alcossebre i el 43% per Peníscola. Això és aproximadament 117 persones de mitjana al dia que no tenien reserva, no eren propietaris i no acudien ni al càmping ni als apartaments Prestige.
- S'ha registrat l'entrada de 134 ciclistes de mitjana al dia; el 56% per Peníscola i el 44% per Alcossebre.
- S'ha registrat l'entrada de 79 senderistes de mitjana al dia, entrant el 66% d'ells per Peníscola i el 34% per Alcossebre.
- S'ha registrat, de mitjana, l'accés de 150 persones amb reserva de vehicle.
- Comptant ciclistes, senderistes i vehicles amb reserva, s'ha registrat un total de 363 visitants de mitjana al dia.
- Dels 110 vehicles registrats de mitjana al dia de propietaris, càmping, apartaments Prestige i servicis, el 96% d'ells han accedit per Alcossebre i el 4% per Peníscola. Esta diferència és deguda al fet que per l'entrada d'Alcossebre s'accedeix al càmping Ribamar i als apartaments Prestige.
- S'ha registrat l'entrada del 81% de les reserves, en horari 08-19.30 h.

Els visitants que eren informats en la barrera, han mostrat majoritàriament una actitud positiva i comprensiva de les raons del projecte, felicitant per la iniciativa, no havent-se registrat cap incident destacable durant el període i franges horàries regulats.

Les dades recaptades pel personal que va atendre el sistema de reserves, indiquen que:

- Un 46,15% dels dies s'han reservat més d'un 95% de les places, i un 40,38% dels dies s'han reservat el 100% de les places.
- S'han ocupat el 12,5% de les places de discapacitat (0,5 al dia).
- Durant l'última setmana d'agost i al setembre descendeixen considerablement les reserves. A més, el 2 i 3 de setembre va tindre lloc una DANA que va reduir molt les reserves d'eixos dies i els dos següents.
- El 61,19% de les reserves han entrat per Peníscola i un 38,81% per Alcossebre.

Les dades de la informació recaptada per l'emplenament de l'enquesta, que ha sigut realitzada als usuaris del parc natural, que van accedir amb vehicle, indiquen que:

- El 54,9% dels visitants ja van accedir en 2022 durant el període de regulació. Dels quals no ho van fer, un 13,7% va ser perquè no va poder aconseguir reserva.
- El 96,2% dels visitants valoren positivament la regulació d'accés, enfront d'un 3,5% que no els sembla bé.
- Respecte al lloc de residència durant la visita al parc natural, només el 4,8% no tenen residència prop del parc natural, mentre que el 32,6% són propietaris d'una segona residència en els municipis pròxims, el 23,6% estan en un allotjament vacacional fora del parc natural, el 14,6% viuen en els municipis pròxims i la resta en el càmping, propietaris dins del parc, a casa de familiars, etc.
- La motivació principal per a accedir al parc natural ha sigut anar a la platja (58,3%), seguit per la realització d'activitats esportives (23,6%) i un 18,1% principalment tenien interès per conèixer el parc natural.

En l'Annex III es mostren les dades de cadascuna de les preguntes de l'enquesta.

La informació facilitada pels Agents Mediambientals que van realitzar tasques de seguiment i control del compliment de la normativa del parc natural i de la inclosa en la resolució de 30 de juny de 2023 del Director General de Medi Natural i Avaluació Ambiental, indica que:

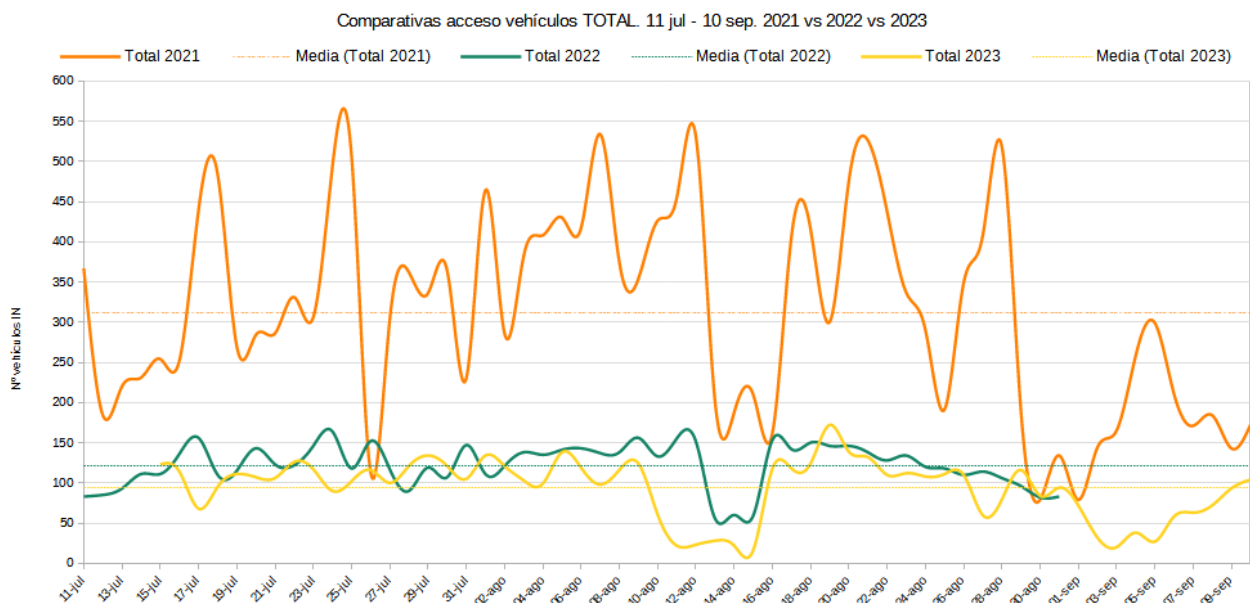
- S'han realitzat controls en les zones d'aparcament, per a verificar que el vehicle estacionat tenia reserva. En cas de no disposar de la mateixa o disposant d'ella si no ocupava el lloc assignat, se'ls ha informat que havien de retirar el vehicle o reubicar-lo, segons el cas.
- També s'han fet inspeccions nocturnes per a comprovar i denunciar, si escau la pernocta d'algun visitant.
- L'actitud dels usuaris requerits ha sigut en el 46% dels casos bona, correcta en el 27% dels casos, molt bona en el 21% i dolenta en el 6%.

CONCLUSIONS

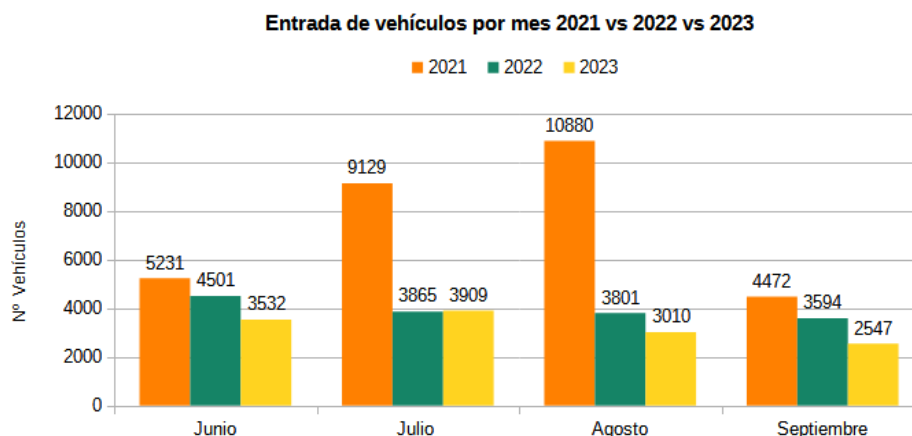
A la vista de les dades obtingudes i de la comparativa establida amb l'entrada de vehicles de motor al parc natural en anys anteriors, podem concloure que:

1.- L'entrada de vehicles de motor entre el 15 de juliol i el 31 d'agost (període en el qual hi havia regulació tant en 2023 com en 2022) s'ha reduït un 19% respecte a 2022, i un 70% tenint com a referència l'any 2021 que no hi va haver regulació.

De mitjana en 2023 han entrat 101 vehicles al dia amb un màxim de 172 en un dia, mentre que en 2022 van entrar 125 vehicles al dia amb un màxim de 164 en un dia. En 2021 la mitjana de vehicles diària va ser de 344 amb un màxim diari de 534.

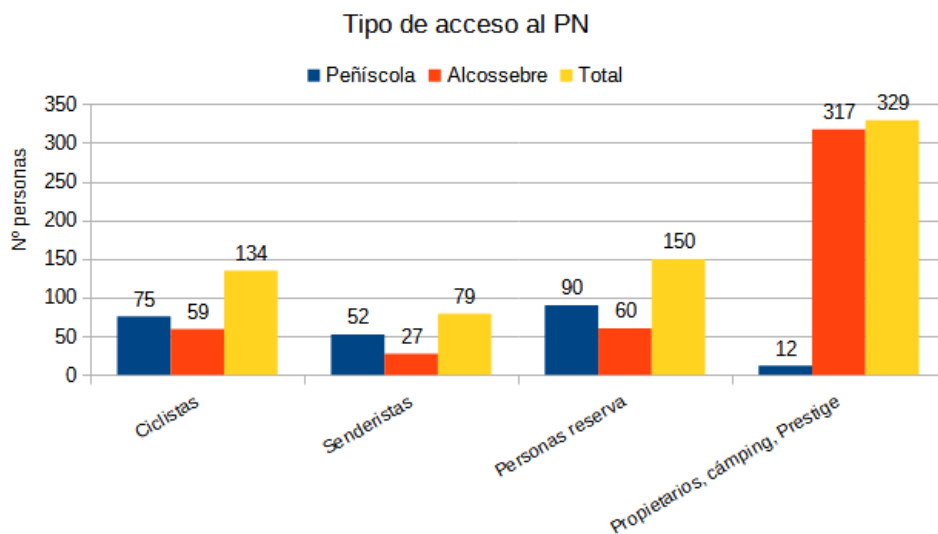

Respecte al nombre total de vehicles que van accedir en els mesos de juliol i agost, en 2023 ascendeix a 6.919. En 2022 van accedir 7.666 i en 2021 20.009 vehicles, la qual cosa suposa una reducció d'un 10% i un 65% respectivament.

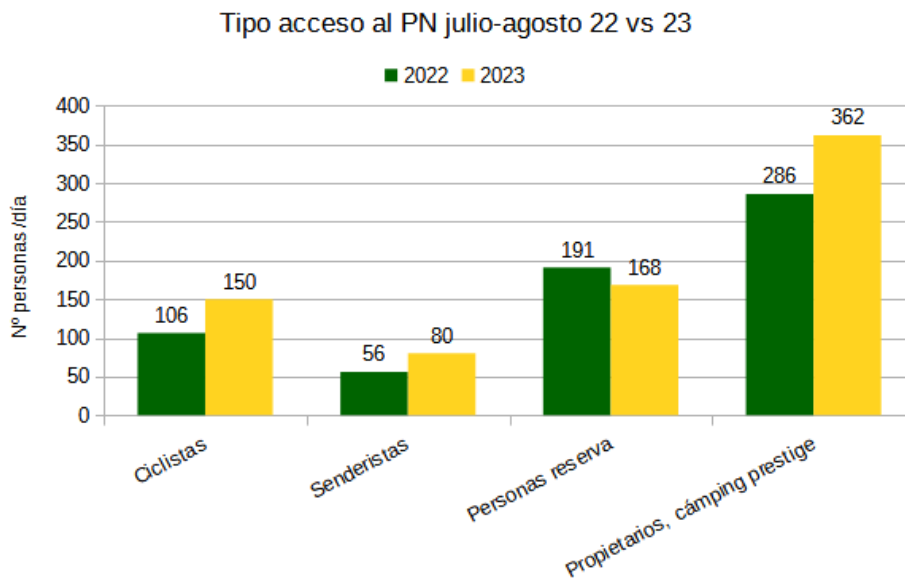

La disminució en el nombre de vehicles que han accedit a l'espai protegit, ha produït una millora en l'estat de la vegetació pròxima a la pista, una disminució de la contaminació atmosfèrica (pols, emissions dels motors de combustió), de la contaminació sonora, del risc d'incendis i una major seguretat per als usuaris que van caminant o amb bicicleta.

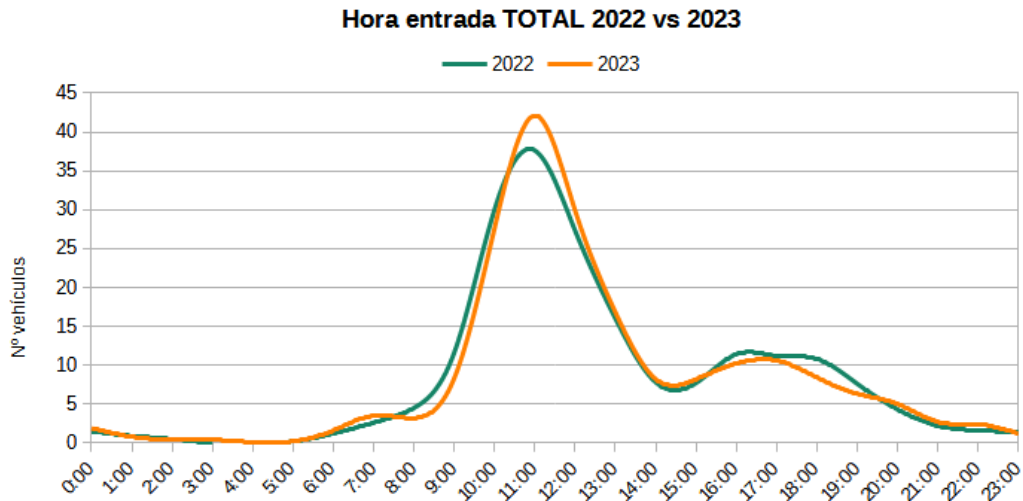
2.- Durant el període de regulació de l'accés, segons dades del personal de control en barreres, el nombre de persones que han accedit de mitjana al dia al parc natural ha sigut de 692 persones, de les quals 150 han accedit amb cotxe amb reserva, 329 eren propietaris, càmping, Prestige i serveis, 134 amb bicicleta i 79 caminant.

Respecte a 2022, en 2023 s'han comptabilitzat en barrera un descens del nombre de persones amb reserva, i s'ha incrementat el de ciclistes, senderistes i el del grup de propietaris i de persones que acudeixen al càmping i al Prestige.

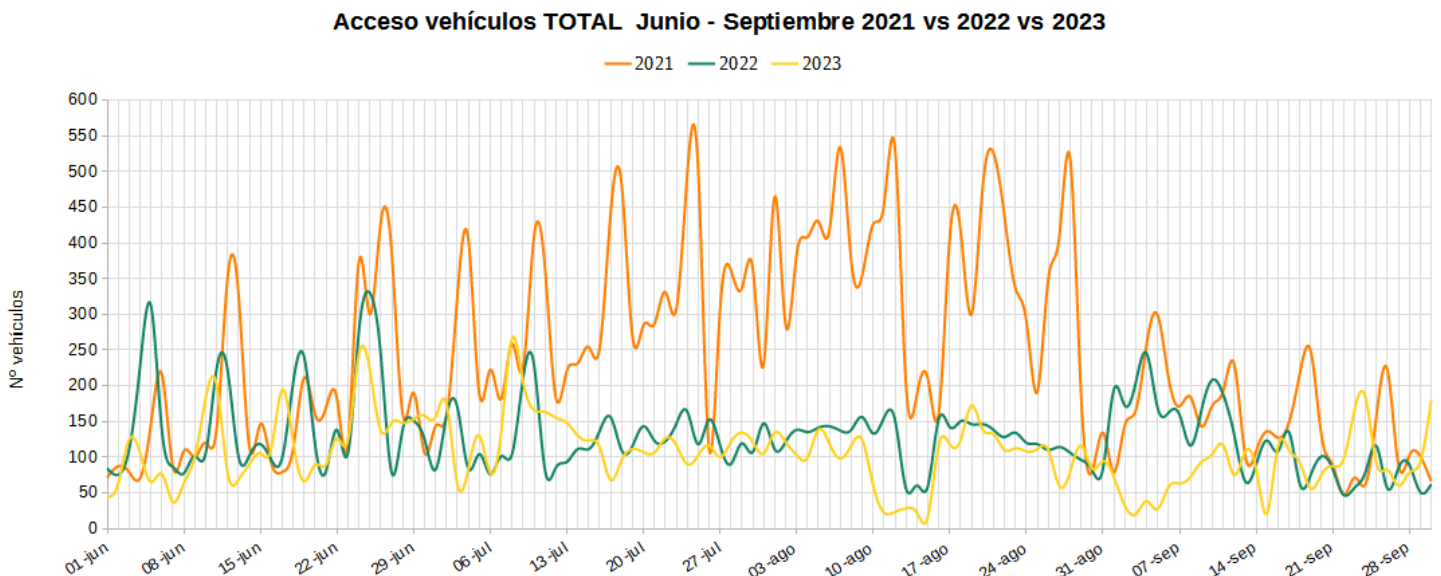

3.- L'horari de màxima aflluència de vehicles al parc natural detectat pels comptadors ha sigut, tant en 2023 com en 2022, entre les 10 i les 13 hores.

Durant 2023 el pic d'accés a migdia és més marcat, i durant la vesprada es redueix lleugerament l'accés en el tram horari en el qual s'ha incrementat el control.

4.- Les dades dels comptadors ens indiquen que en general durant els mesos de juny a setembre de 2023 han entrat menys vehicles que en eixe període de 2022. S'observa que, al juny, tot i el descens, continua havent-hi uns pics d'entrades els caps de setmana que superen considerablement a les entrades durant el període de regulació. En canvi, a principis de setembre es va produir una forta baixada de reserves a conseqüència del canvi bruscat de les condicions climàtiques produïdes per una DANA. Això ens indica que poden produir-se variacions en funció de les condicions climàtiques i caldria valorar si es consolida alguna tendència.

5. El fet de ser el segon any amb regulació de vehicles, i també el que s'haja continuat amb la campanya de comunicació des del parc natural, ha reduït en nombre de vehicles al dia de persones que arribaven a les barreres sense haver rebut cap informació (qualificades com a 'despistades') de 53 en 2022 a 39 en 2023.

6.- Les dades de l'enquesta indiquen que els usuaris han valorat molt positivament la regulació de l'accés de vehicles de motor (97%), fonamentalment perquè es millora la conservació de l'espai (66%) i la tranquil·litat en l'estada (22%).

7.- Les dades de l'enquesta també indiquen que la majoria dels visitants tenen el seu lloc de residència en les proximitats del parc natural, ja siga el seu habitatge habitual, segona residència o allotjament vacacional. Amb la qual cosa ens facilita les campanyes de comunicació per als pròxims anys, ja que un elevat percentatge d'usuaris ja estan informats.

ANNEX I MAPA AMB UBICACIÓ DE BARRERES I ZONES D'ESTACIONAMENT

ANNEX II IMATGES I MISSATGES UTILITZATS EN LA CAMPANYA DE COMUNICACIÓ

estiu 2023

Entre tots, per una mobilitat sostenible

PER QUE HO FEM?

La Serra d'Irta és una de les últimes serres litorals més ben conservades de la zona mediterrània. S'ha comprovat que la gran afluència de visitants que accedeixen a les platges amb vehicle de motor causa greus impactes sobre l'ecosistema litoral del Parc Natural, en generar gran quantitat de pols, que es deposita sobre la vegetació i produeix molesties als visitants que van caminant o amb bicicleta, la compactació del sòl i la pèrdua de coberta vegetal en estacionar fora de les zones habilitades, o la degradació del paisatge. També es produeixen efectes sobre la fauna, la seua distribució i comportament. Finalment i no menys important és la seguretat dels visitants que es troben en la zona de la costa que pot veure's afectada en el cas de ser necessari realitzar un procés d'evacuació.

Es a la nostra mà col·laborar perquè la situació no s'agreu i puguem continuar gaudint d'aquesta zona natural costanera tan apreciada per tots.

COMES REALITZARA?

Es limitara l'accés a la costa del Parc Natural de la Serra d'Irta als vehicles de motor. Per a això s'han habilitat dues barres de control d'accés: una en la zona nord per Peniscola abans de la Torre Badum i una altra en la zona sud en Alcossebre, després de passar Cala Blanca. Aquestes barres controlades per personal del parc, tan sols permetran l'accés a vehicles de motor de:

- els visitants que tinguen **plaça d'aparcament reservada**.
- propietaris i residents que acudeixen a la seua propietat.
- vehicles autoritzats.

QUAN ES POSA EN MARXA ?

PER DETERMINAR

QUE FAIG SI SOC PROPIETARI O RESIDENT?

Acreditat ser propietari d'una finca, terreny o habitatge dins del parc natural. Per a això, hauran de facilitar al correu del Parc Natural serra.irta@gva.es la següent documentació:

- Document acreditatiu de la propietat, mitjançant còpia simple del registre de la propietat de la seua parcel·la, o mitjançant un altre document acreditatiu admissible en dret.
- Relació de matrícules dels vehicles amb els quals accediran a la seua propietat.
- Telèfon de contacte.

QUE FAIG PER A VISITAR LES CALES VERGES AMB VEHICLE DE MOTOR?

Reserva una plaça d'aparcament en una de les zones habilitades el dia anterior a la teua visita **telefonant al 964336790 en horari de 09.00 h a 13.00 h**.

Shaurà d'estacionar en bateria i **exclusivament dins de la zona assignada**.

RECORDA que per accedir a la costa hauràs de tenir la plaça reservada, i que no es permet l'estacionament nocturn.

INFO RESERVA PAGINA SEGÜENT

Zones d'aparcament i núm. de places

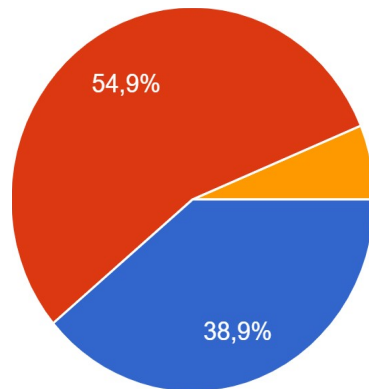
- Reserva el dia anterior a la teua visita **1 plaça d'aparcament** en alguna de les zones disponibles telefonant de **09.00 h a 13.00 h** al número **964336790**
- Et demanem la matricula del vehicle de motor amb el qual accediràs l'endemà, el teu nom complet, zona per on accediràs al parc (Peniscola o Alcossebre) i un telèfon de contacte.
- Hauràs d'estacionar en bateria i **exclusivament en la zona assignada**.
- En el moment en què totes les places ja estiguen reservades, el telèfon no respondrà més telefonades fins a l'endemà.

RECORDA que si has realitzat l'accés a la costa abans de les 08.00 o després de les 19.30h, hauràs de tenir la plaça reservada igualment, i que no es permet l'estacionament nocturn.

Zona	Distància (km)	Núm. de places
Peniscola	-	2
Torre Badum	2.10	25
Platja del Piñero i del Ruso	0.25	6
Cala Pexina	1.30	9
Platja d'Irta	1.05	9
Platja de la Basseta	2.05	16
Cala Argiaga	0.95	16
Font de la Penya	-	16
Alcossebre	-	-

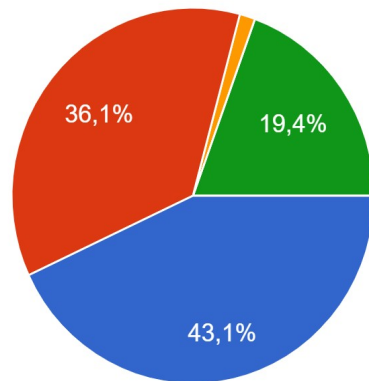
ANNEX III RESULTATS DE L'ENQUESTA "ENTRE TOTS PER UNA MOBILITAT SOSTENIBLE"

1. ¿Es la primera vez que visita el PN durante los meses de acceso regulado (julio, agosto y septiembre)?

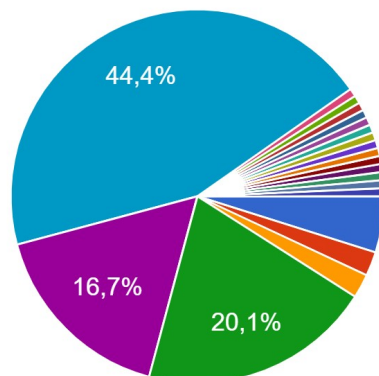
- Sí.
- No, ya lo visité el año pasado.
- No, porque no he conseguido un reserva.

2. ¿Cuándo acostumbra a visitar el PN?

- Solamente en verano.
- Durante todo el año.
- Durante todo el año excepto en verano.
- Ocasionalmente.

3. Este 2023 es el segundo año que se ha realizado la restricción de acceso de vehículos a motor. ¿Cómo se ha enterado?

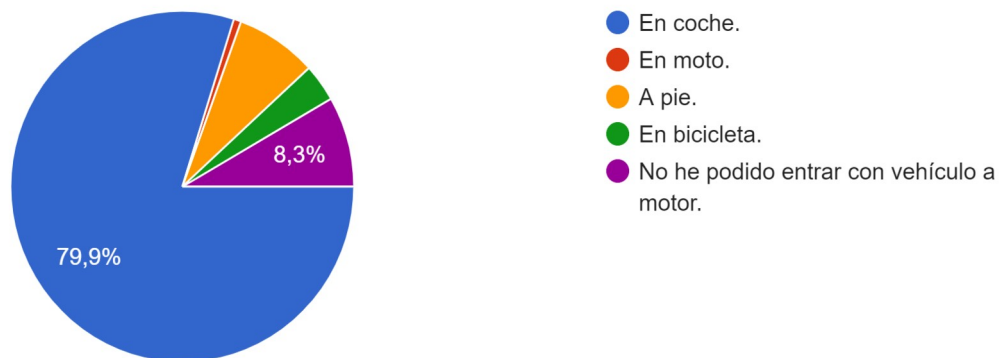

- Página web del Parque Natural.
- Información desde los ayuntamientos.
- Oficinas de Información Turística.
- Un conocido / amigo me lo ha contado.
- Me enteré al llegar a la barrera o al ve...
- Ya lo conocía del año pasado
- Reseñas google

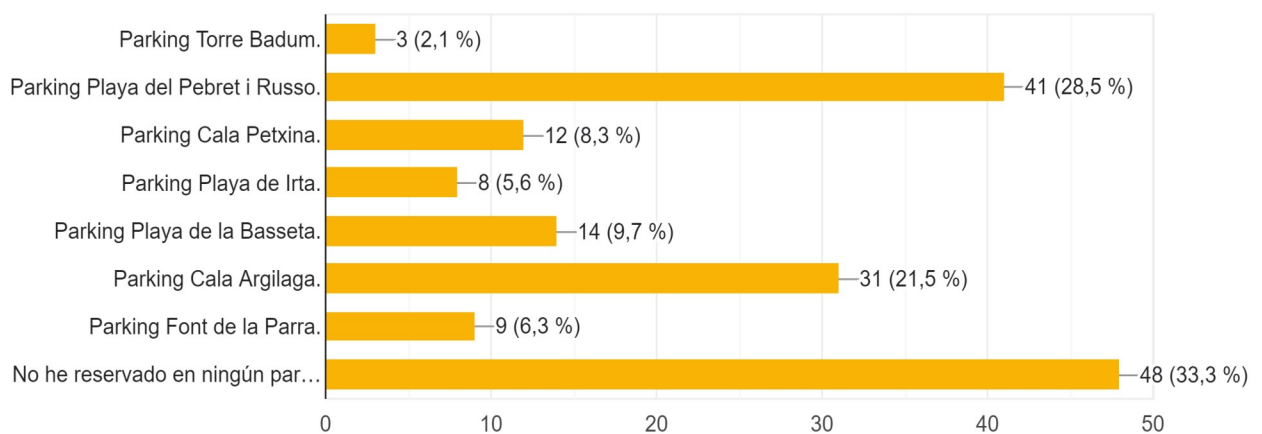
4. ¿Cuál era su residencia o lugar de estancia durante su visita al Parque Natural?

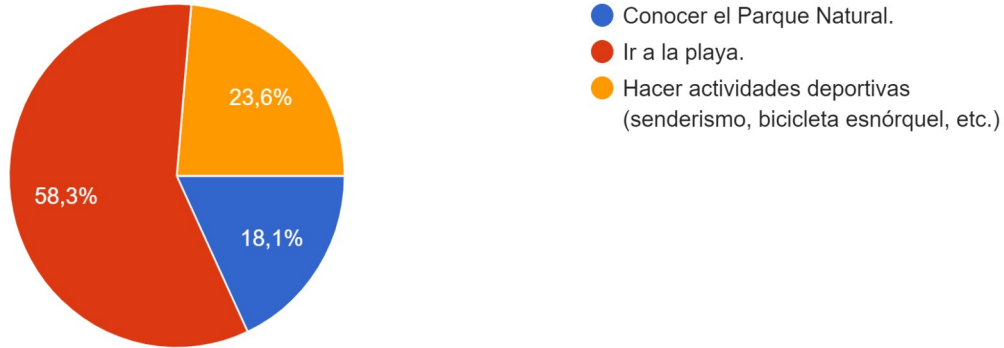
5. ¿Cómo ha accedido principalmente en julio, agosto y/o septiembre al Parque Natural?

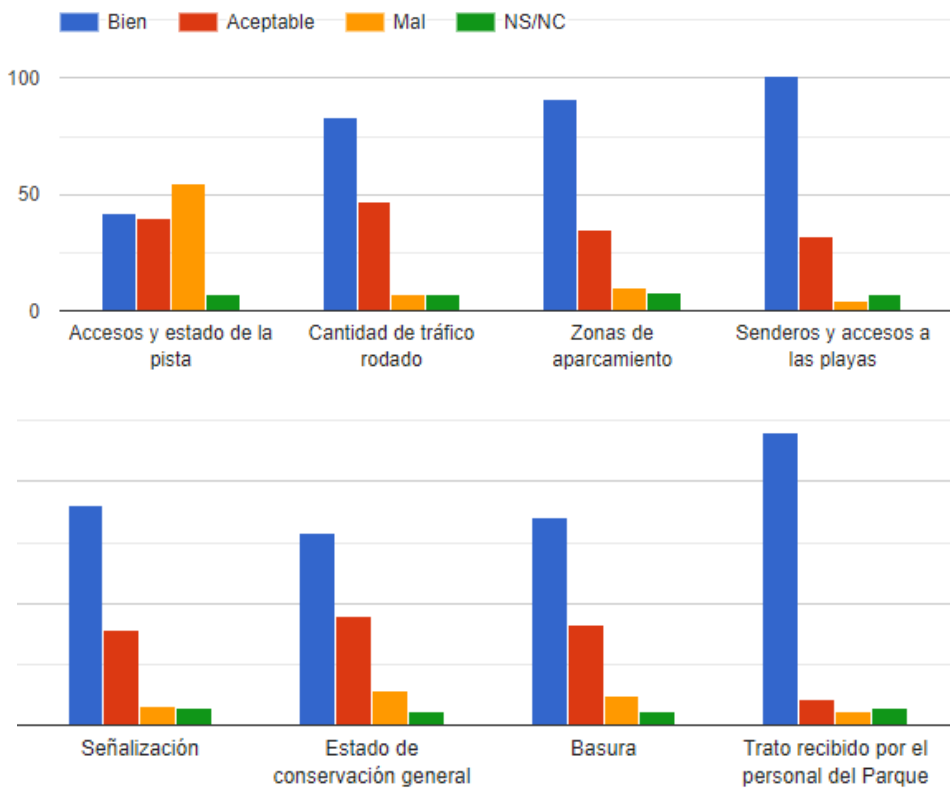
6. Cuando ha reservado, ¿en qué zona de aparcamiento lo ha hecho?

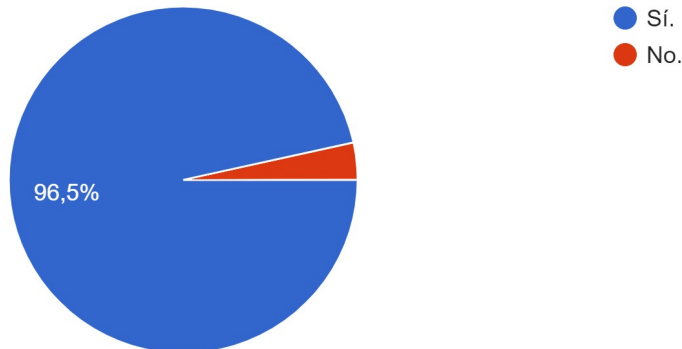
7. ¿Cuál era su expectativa o motivación principal para visitar la Sierra de Irta?

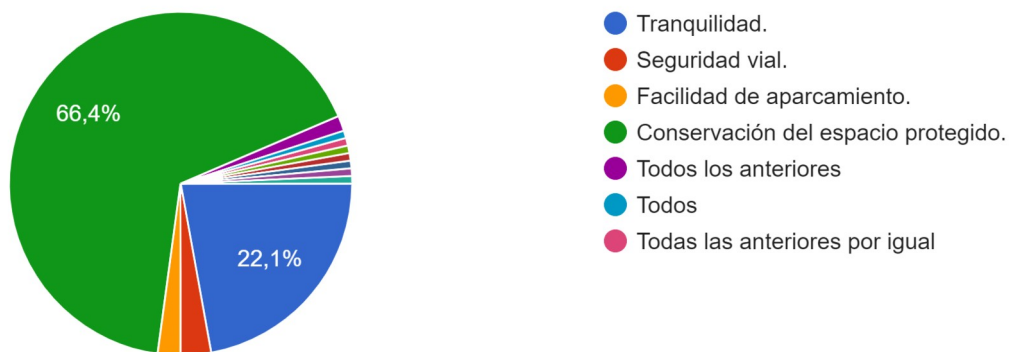
8. Valore los siguientes aspectos de la visita

9. ¿Valora positivamente que exista una regulación de acceso en los meses de máxima afluencia de visitantes?

10. En caso de que le haya parecido positiva la regulación de acceso, indique que aspecto ha valorado más

11. Valore el sistema de reservas de plazas de aparcamiento

